ckej, aby si prítomný P. M. dal pozor, že stratí trafiku a príde aj o invalidné, že ženy nedostanú podporu a robotníci v papierni budú prepustení, ak budú voliť robotnícku stranu.

N a j v y š š í s ú d zamietol zmätočnú sťažnosť obžalovaného.

Z d ô v o d o v:

Skutkovú podstatu trestného činu podľa § 7 zák. čl. XXIII/1913 popiera sťažovateľ dôvodom zmätočnosti podľa § 385 č. 1 a) tr. p. námietkami, že zavedením tajného hlasovacieho práva pozbudol cit. zákonný článok predmetu ochrany, lebo vyhrážky nemôžu pri tajnosti hlasovania vyvolať u voličov strach a nemôžu ich preto pohnúť ani k tomu, aby sa hlasovania zdržali ani k tomu, aby určitým spôsobom hlasovali; ďalej, že vyhrážky neboly spôsobilé vyvolať strach u voličov preto, lebo obžalovaný nemá osobnej možnosti priamo spôsobiť zlo, ktorým vyhrážal. Tieto námietky v podstate správne vyvrátil už odvolací súd; k jeho vývodom sa dodáva toto: Aby sa oprávnený volič zdržal hlasovania vôbec, to je možné aj pri tajnom hlasovacom práve, ba aj pri stanovenej povinnosti voličskej; v tomto smere je preto aj teraz bezpochybne možno na voliča vykonávať vplyv. Ani pri tajných voľbách nie je však vylúčená obava voličova, že by sa pri tajnom hlasovaní dalo aspoň usudzovať na to, ako on hlasoval; volič môže byť v obave, že ten, kto naň pôsobí, má dajakú možnosť dozvedeť sa o jeho hlasovaní. Z týchto dôvodov má zákon o ochrane volebného práva, dosiaľ nezrušený ani nezmenený, svoj význam aj za platnosti tajného hlasovacieho práva. Ponevráč sa v zákone nevyžaduje, aby pôsobenie na voliča malo skutočný výsledok, nemožno dovodzovať beztrestnosť činu obžalovaného ani na tomto základe. § 7 zák. čl. XXIII/1913 nevyžaduje ani to, aby bolo vyhrožované ublížením alebo škodou, ktorú môže vyhrážujúci sám priamo spôsobiť. Vyhrážka musí ovšem svojou podstatou byť spôsobilá, aby na vôľu voličovu účinkovala vo smere zákonom požadovanom; avšak k tomu stačí aj obava z vplyvu, ktorým môže vyhrážajúca osoba podľa svojich pomerov pôsobiť na iné osoby, aby uskutočnily zlo, ktorým sa vyhrožuje. Spôsobilosť vyhrážok k vyvolaniu takej obavy však súdy nižšieho stupňa dovodily správne z osobných pomerov obžalovaného. V bezdôvodných námietkach bola zmätočná sťažnosť obžalovaného podľa § 36 I. odst. nov. k tr. por. zamietnutá.

Čís. 4557.

Kněžství jest zařízením církevním; požívá ochrany § 303 tr. zák., bylo-li zlehčováno nebo sesměšňováno ve funkci nábožensko-církevní.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1932, Zm I 930/30.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. října 1930, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými Ja-

roslav R. a František M. přečinem urážky církve zákonem uznané podle § 303 tr. zák. a Josef P. pro spoluvinu na tomto přečinu podle §§ 5, 239, 303 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Z hmotněprávních důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a), b), 10 § 281 tr. ř., jež jsou ve zmateční stížnosti citovány, jest po zákonu proveden částečně jen zmatek podle čís. 9 a) cit. §, a to především v námitce, že kněžství jako určité povolání představuje s hlediska politického a sociologického určité společenské zařízení a proto prý nelze tvrditi, že jest součástí náboženského vyznání. Tím se věcně namítá, že kněžství není zařízením církevním, chráněným v § 303 tr. zák.; mohlo by prý jíti nejvýše o ochranu podle § 302 tr. zák., který však jest již zrušen. Jest podotknouti, že tato námitka, kterou stěžovatelé číselně zařazují pod zmatek podle § 281 čís. 10 tr. ř., jest ve skutečnosti jen uplatněním zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., ano se tu tvrdí, že čin podle platných ustanovení není trestný. Námitka ta jest bezdůvodná. Jest pravda, že kněžstvo určité církve má v lidské společnosti též určité postavení společenské, hospodářské, sociální, politické a pod.; kdyby bylo napadeno způsobem v § 303 tr. zák. uvedeným v některé této své vlastnosti, nepožívalo by ochrany podle tohoto zákonného ustanovení, neboť povaha tohoto ustanovení, které má chrániti učení, obyčeje a zařízení církví ve státě uznaných, po případě služebníky církví při výkonu bohoslužeb a veřejné úkony náboženské, dokazuje, že se jeho ochrana vztahuje, pokud jde o církevní instituce, právě jen na jejich funkce nábožensko-církevní. Pokud jest určité zařízení církevní zlehčováno nebo sesměšňováno v této své funkci, přísluší mu ochrana podle ustanovení § 303 tr. zák. i, jeví-li se v jiných svých funkcích jako zařízení společenské, hospodářské a pod. Že instituce kněžství církve římsko-katolické jest zařízením nábožensko-církevním, pokud se projevuje v základní funkci kněží jako sprostředkovatelů mezi Bohem a věřícími, jako vykonavatelů bohoslužebných úkonů a jako orgánů, pověřených podle církevního zařízení správou církevních věcí, jest jistě bezesporno. Nalézací soud v souzeném případě zdůrazněním vnější i vnitřní souvislosti mezi karikaturou kněze církve římsko-katolické a mezi standardou s protináboženským nápisem vyjádřil jasně, že se urážka kněžské instituce týkala v souzeném případě právě nábožensko-církevní funkce kněžstva, které bylo poznačeno jako zástupce »firmy«, jež byla na standardě blíže naznačena způsobem čelícím zřetelně proti náboženství. Na tomto základě došel tudíž nalézací soud ke správnému závěru, že bylo sesměšněno a zlehčováno zařízení církve římsko-katolické ve smyslu § 303 tr. zák. Že karikatura kněze nebyla oblečena v bohoslužebné mešní roucho, jest bezvýznamné, ano bylo na nábožensko-církevní funkci kněžstva, která má širší obor než výkon bohoslužeb, poukázáno jiným zřetelným způsobem. Pokud se ve zmateční stížnosti tvrdí, že zákon chrání kněze před verbálními a reálními urážkami jen podle druhého odstavce § 303 tr. zák., kdežto mimo knězův úřad jsou prý urážky ty beztrestny, jest stěžovatele k vyvrácení této další právní námitky poukázati na rozdíl v předmětu ochrany podle obo-

jího ustanovení § 303 tr. zák.: kdežto podle první věty tohoto § je jím určité církevní zařízení, v souzeném případě kněžská instituce bez ohledu na určitou osobu, jest ve druhé větě chráněna za určitých v zákoně vytčených okolností určitá osoba k této instituci příslušející. Obě ustanovení jsou tudíž v předmětu ochrany do té míry rozdílná, že je nelze ve spolek srovnávati ani z nich navzájem nic dovozovati.

Čís. 4558.

Odvážným obchodem po rozumu § 486 čís. 1 tr. zák. není jen obchod differenční, nýbrž každý obchod, při němž jest počítati s větší pravděpodobností s možností ztráty, než u jiných obchodů, a k jehož podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž může býti uhrazena případná ztráta z takového obchodu.

Nakolik sem spadá koupě většího množství obilí mlynářem na plodinové burse.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1932, Zm I 170/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 29. ledna 1931, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) § 281 tr. ř., napadá rozsudek nalézacího soudu jen, pokud jím byl obžalovaný zproštěn podle § 259 čís. tr. ř. z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., spáchaný prý tím, že jako dlužník několika věřitelů uzavřel odvážný obchod, který nenáležel k řádnému vedení jeho obchodu a který byl s jeho majetkovými poměry v nápadném rozporu. Stížnost jest s hlediska obou uplatňovaných důvodů zmatečnosti oprávněná. Nalézací soud opřel napadený zprošťující výrok o úvahu, že objednávka, o kterou jde, byla podle údajů Dr. Ž-a dobrou spekulací a úměrná rozsahu mlýna obžalovaného, dále o údaj Ladislava L-y, že mlýny daleko menší než mlýn obžalovaného objednaly si někdy i více obilí, než obžalovaný, jehož objednávku považoval za úměrnou, a posléze o úvahu, že objednávka ta nebyla obchodem differenčním, nýbrž fixním, tudíž že nebyla obchodem odvážným. Nehledíc k tomu, že jsou nerozhodné pro věc subjektivní názory osob, neznajících konkrétní poměry u obžalovaného ani poměry v jiných mlýnech, vytýká zmateční stížnost právem, — jak z celého jejího obsahu vysvítá, s hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) § 281 tr. ř. — rozsudku právní mylnost, pokud vyslovil, že obchod, který obžalovaný uzavřel s L-ou, nebyl obchodem odvážným, poněvadž nebyl obchodem differenčním. Vyloučením pojmu differenčního obchodu nebyla však věc